

Till
/enligt sändlista/

Bildande av

Långemossens naturreservat

i Lilla Edets och Trollhättans kommuner

Innehåll

Uppgifter om naturreservatet
Beslut om bildande
Beslut om föreskrifter m.m. för naturreservatet
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Skälen för reservatsbildning
Ärendets beredning
Länsstyrelsens bedömning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Fastigheter samt markägare m.fl.
Bilaga 5. Sändlista till beslutet
Bilaga 6. Hur man överklagar

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Långemossens naturreservat.
Kommuner:	Lilla Edet och Trollhättan.
Församlingar:	Tunge och Fors.
Läge:	Ca. 4 km öster om Lilla Edets tätort.
Areal:	188 hektar, varav, 118 ha produktiv skogsmark, 69 ha myrmarksimpediment och 1 ha sjö.
Gränser:	Se beslutskarta, bilaga 1.
Fastigheter och ägare:	Se förteckning i bilaga 4. 13 fastigheter/bruksenheter varav två i Naturvårdsverkets ägo.
Nyttjanderätter:	Se bilaga 4.
Kartor:	Ekonomiska kartblad 7B Göteborg 9h Bredhult 8B Vänersborg 0h Råda Topografisk karta 7B Göteborg NO 8B Vänersborg SO.
Naturgeografisk region:	21a: Sydöstra Norges och sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogslandskap, Östfold - Dalslandsområdet.
NVR ID:	2014205.
Objektskategori:	Skog-myrmosaik.
IUNC-kategori:	1a Strikt naturreservat.
Förvaltare:	Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden (Väst-kuststiftelsen).

Beslut om bildande

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att det område, benämnt Långemossens naturreservat, som avgränsas på bifogade karta (bilaga 1) skall utgöra naturreservat. Den närmare avgränsningen i terrängen märks ut genom Lantmäteriets försorg.

Reservatsbildningens syfte

Syftet med reservatsbildningen är att bevara områdets värdefulla skogs- och våtmarksmiljöer med tillhörande växt- och djurliv. I andra hand är syftet att hålla området tillgängligt för friluftsliv.

Se vidare nedan under rubriken Skälen för reservatsbildning, sidan 8.

Beslut om föreskrifter m.m. för naturreservatet

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att följande föreskrifter skall gälla (A-C nedan). Vidare meddelar Länsstyrelsen bestämmelser om skötselplan och förvaltning enligt 3 och 21 §§ samma förordning (D nedan).

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområde.

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturreservatet.

Det är förbjudet att

1. uppföra ny byggnad;
2. uppföra mast, antenn, torn eller annan anläggning;
3. dra fram mark- eller luftledning;
4. anlägga väg eller parkeringsplats;
5. spränga, schakta, muddra, tippa eller fylla ut med massor;
6. dika, dikesrensa eller dämma;
7. anordna upplag;
8. föryngringsavverka, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsvårdsåtgärd;
9. skada eller bortföra dött träd såsom torraka, vindfälle eller låga;
10. bedriva täkt i någon form, kommersiellt eller för husbehov, av berg, sten eller jord;
11. använda kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel;
12. tillföra gödselmedel;
13. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart;
14. kalka mark eller vatten;
15. framföra motordrivet fordon annat än vad som behövs i samband med förvaltningen av reservatet;

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

16. anlägga ny stig;
17. jaga fågel.

Följande får dock utföras utan hinder av föreskriften

- A4: förvaltarens anläggande av parkeringsplats enligt bifogad skötselplan;
- A7: tillfälliga virkesupplag om maximalt sex månader i direkt anslutning till den körväg som gränsar till reservatet i sydöst;
- A8: röjning i befintlig skjutgata;
- A8,9: underhåll av stig som förvaltaren märkt;
- A15: uttransport av fälld älg, kronhjort eller vildsvin på sådant sätt att mark- och vegetationsskador av betydelse ej uppkommer;
- A2,8,9,16: förvaltarens anläggande av rastplats enligt bifogad skötselplan.

Föreskrifterna skall vidare ej utgöra hinder för 1/ körning på och normalt underhåll av den drivningsväg genom reservatet som är markerad på bifogade beslutskarta eller för 2/ underhåll av avloppsdike vid Grönedal enligt bifogad skötselplan.

Vidare noteras att föreskrifterna ej utgör hinder för körning på och normalt underhåll av den samfällda körväg som gränsar till reservatet i dess sydöstliga del eller för normalt underhåll av befintliga kraftledning. Reservatsgränsen är utlagd så att befintliga ledningsgator faller utanför naturreservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla intrång i området.

Fastighetsägare och annan rättighetshavare förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas i enlighet med bifogad skötselplan för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen;
2. uppsättande av informationsskyltar;
3. anläggande och underhåll av rastplats och stigar;
4. anläggande och underhåll av parkeringsplats.

Eventuellt gagnvirke som faller ut i samband med genomförande av skötselåtgärder i reservatet tillfaller staten i enlighet med tecknade avtal.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturreservatet.

Det är förbjudet att

1. skada berg, sten eller jord genom att borra, hacka, gräva eller liknande;
2. framföra motordrivet fordon;
3. göra upp eld;
4. tälta;
5. plocka eller gräva upp växter;
6. samla in växter eller djur;
7. tillvarata eller på annat sätt skada torraka, låga eller vindfälle;
8. medföra okopplad hund;
9. anordna orienteringstävling eller sätta upp fast orienteringskontroll;
10. rida.

Föreskriften C5 utgör dock inte hinder för plockning av bär och matsvamp för egen konsumtion. Vidare berörs inte användning av hund i samband med jakt av bestämmelsen C8. Bestämmelsen C10 avser inte ridning på drivningsvägen genom reservatet.

D. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet och beslut om förvaltare av reservatet enligt 3 resp. 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplan (bilaga 3) för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser vidare Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden till förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen innebär ansvar för genomförandet av de åtgärder som anges i skötselplanen och som markägare m.fl. förpliktas tåla enligt föreskrifterna i punkt B ovan.

Beskrivning av naturreservatet

Naturförhållanden mm

Öster om Göta älvs dalgång vid Lilla Edet utbreder sig ett barrskogslandskap med ett flertal sjöar och våtmarker. Terrängen är småkuperad med bergryggar och sprickdalar i nord-sydlig riktning. Berggrunden utgörs av urberget och är mycket näringsfattig. Centralt och ostört i detta landskap ligger Långemossen med anslutande naturskog.

Långemossen anses som en av länets värdefullare våtmarker på grund av orördheten och det ganska rika fågellivet. Väster om mossen ligger ett 80 hektar stort naturskogsområde. Detta tycks under lång tid ha fått utvecklas fritt, och mycket få tecken på ingrepp går att finna.

Skogen lär ha uppkommit efter en brand på 1850-talet och är nu mestadels 120-140 år gammal. Den befinner sig i ett ganska långt framskridet utvecklingsstadium med hög andel gran, efter att flertalet av de lövträd som växte upp efter branden konkurrerats ut. Andelen död ved är nu betydande. Flera granbestånd blev efter de senaste decenniernas stormar kraftigt angripna av granbarkborre och utgör nu lämplig miljö för vedinsekter, vedsvampar m.fl. växt- och djurgrupper.

Terrängen är tämligen flack men bruten i den lilla skalan; små höjder och sprickdalar ger en varierad skog med tall på lavbevuxna bergryggar, björk-tall i sumpmarker med bärris samt gran på sluttningarna däremellan.

Floran i naturskogen är förhållandevis välutvecklad. Hällmarkstallskogen hyser ett artrikt lavsamhälle med ett flertal knappnåslavar. I sumpskogspartierna växer utbredda mattor av stor revmossa och olika vitmossor samt på träden mer krävande arter såsom lavarna glansfläck, rostlav och kattfotslav. Orkidéerna korallrot, spindelblomster och knärot har påträffats i området.

Den ca 100 hektar stora *våtmarken* Långemossen-Kullemossen är sammansatt av två skilda mosseplan där mosse- och kärrpartier omväxlar. Det västliga inflytandet i vegetationen är påtagligt med riklig förekomst av pors, klockljung och myrlilja. Ute på Långemossen finns ett litet tjärn med en bård av mjukmattor. Våtmarken, som är nästan helt orörd, avvattnas åt nordöst till Gravlången.

Fågellivet är ganska artrikt och karakteristiskt för de två ingående naturtyperna: på mossarna förekommer t.ex. häckande kricka, grönbena och trana, och i skogsmarken ormvråk, duvhök och spillkråka. Mindre spelplatser finns för både orre och tjäder.

Av *rödlistade arter*, dvs hotade eller sällsynta arter, är bl.a. pulverädellav, mindre hackspett och tretåig hackspett funna i reservatsområdet. Utöver dessa har ett 20-tal s.k. signalarter noterats bland såväl svampar, lavar och mossor som kärlväxter - arter som indikerar att området har högt naturvärde.

Långemossen med dess naturskog har även ett potentiellt intresse för *friluftslivet*. Området är beläget i en relativt ostörd miljö långt från större vägar och tätorter men kan ändå nås för dagsutflykter av befolkningen i Göteborgsregionen. Värdet är kopplat till storleken, vildmarkskaraktären och orördheten samt friheten från buller och andra störningar.

Markanvändning

Området är beläget i en del av Västsverige som under en längre period fram till senare delen av 1800-talet var i det närmaste skoglös. Den gamla skog som nu finns i reservatet torde alltså vara den första nya generationen. Förutom uttag av spridda träd/vindfällen har något skogsbruk under åtminstone den senaste femtioårsperioden inte bedrivits i naturskogsområdet. Reservatets omgivningar utgörs däremot nästan helt av yngre, brukade skogar. Bl.a. följde omfattande avverkningar på den skogsbilväg som 1953 drogs fram öster om reservatsområdet.

Huvuddelen av skogen i området är koncentrerad till en och samma brukningsenhet. Övriga berörs i varierande grad, men för hälften av områdets tretton fastigheter/enheter faller mindre än 1,5 hektar produktiv skogsmark inom det föreslagna reservatets gränser.

Jakt bedrivs i området på såväl småvilt som klövvilt. Några älgstammar finns uppförda i området: Långemossens västsida 2 st, söder om Långemossesjön och ett stycke sydöst om Bredmossen. Huvuddelen av området ingår i Lilla

Edetortens Norra Älgskötselområde (62-02-004) och även i kronhjortsskötselområde.

Reservatet gränsar såväl i väster som öster till två större, nord-sydgående kraftledningar (400 kV).

Registrerade fornlämningar saknas i området.

Reservatets avgränsning

Utgångspunkten vid avgränsningen är att reservatet skall inrymma dels de värdefulla myrmarkerna, dels det anslutande området med naturskog. Däremot har vissa skog-våtmarkspartier söder och öster om Långemossen uteslutits, då de dels ligger avskilda från huvudområdet och dels bedöms ha lägre naturvärden.

Reservatets naturskog gränsar längs västsidan mot en bred kraftledningsgata; i öster utgör Långemossen en naturlig gräns för naturskogen.

Där det har ansetts lämpligt och praktiskt möjligt ingår även vissa mindre restaureringsmarker och buffertzoner i reservatet. Längs Långemossens östsidan och vid Kullemossen har således mindre kantskogar och uddar inkluderats i reservatet för att dels ge smärre skyddszoner mot våtmarkerna, dels ge lämpligare arrondering av reservatet.

Även i nordöstra delen gränsar reservatet till en större kraftledningsgata.

Litteratur m.m.

Appelqvist, T. 1999. *En kort beskrivning av Långemosseskogen i Lilla Edets kommun och några synpunkter på områdets naturvärden*. Opubl. rapport hos Länsstyrelsen.

Hultengren, S. 1994. *Inventering av värdefulla skogsobjekt i Lilla Edets kommun*. Opubl. rapport hos Lilla Edets kommun.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län 1993. *Våtmarker i Älvsborgs län*. Rapport 1993:6.

Naturcentrum AB. 1999. *Översiktlig inventering av Långemosseskogen m.fl. områden*. Underlag till fördjupad vägutredning för väg 45 mellan Alvhem och S. Trollhättan.

Stenström, J. 2000. *Förslag till naturreservat vid Långemossen*. Rapport av Naturcentrum AB 2000-10-13. Opubl. rapport hos Länsstyrelsen.

Opublicerade rapporter om *fåglar* (1998 och 1999) resp. *svampar* (2002) av Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg.

Planeringsbakgrund

Långemosseområdet har uppmärksammat relativt sent och omnämns t.ex. inte i naturvårdsplanen 1974 för dåvarande Älvsborgs län. Först i samband med riksomfattande urskogs- och våtmarksinventeringar på 1980-talet blev områdets naturkvaliteter mer kända.

För att dokumentera områdets naturskogs-kvaliteter, som under 1990-talet alltmer kommit att framstå som unika, lät Länsstyrelsen under 1999-2000 genomföra två olika *naturinventeringar* (se litteraturförteckning ovan).

I Länsstyrelsens redovisning till regeringen november 2003 av uppdraget om *tätortsnära områden* av särskilt värde för friluftsliv och naturvård anges Långemossen som ett av de områden i Göteborgsregionen som bör förordnas som naturreservat. Detta motiveras bl.a. med att områdets urskogs-kvaliteter har särskilda pedagogiska värden.

Kommunfullmäktige i Lilla Edet antog i oktober 2009 en ny *naturvårdsplan*, där Långemosseområdets skogar och våtmarker uppges ha mycket högt naturvärde (klass 1) med riktlinjen att "intressen med annan markanvändning ej bör tillåtas".

Enligt 1993 års *översiktsplan* för Lilla Edets kommun, aktualiserad 1998, tillhör Långemossen "Områden med natur-, kultur- och friluftsintratten". Som rekommendationer för Långemossen-Kullemossen anger planen: "Pågående markanvändning bör fortgå. Dikningsåtgärder som kan skada våtmarksintressena bör ej tillåtas." Förslag till ny översiktsplan har varit föremål för samråd under 2010.

I en utredning av *utbyggnad av väg 45*, delen Älvängen – S Trollhättan, som genomförts under 90-talet, tangeras reservatsområdet av en av de studerade vägkorridorerna, nämligen Alternativ Mitt. Under 2008 har emellertid en arbetsplan för alternativ Väst varit utställd; detta alternativ berör ej reservatsområdet.

I översiktsplanen för Trollhättans kommun från 2003 betecknas området som skogsmark respektive övrig mark utan särskilda rekommendationer.

Skälen för reservatsbildning

De värden som ligger till grund för reservatsbildning utgörs främst av

- *stor areal naturskog med tillhörande karaktäristisk fauna och flora;*
- *välutvecklade, orörda myrmarker med intressant växt- och djurliv.*

Inom ramen för det av riksdagen beslutade *miljökvalitetsmålet Levande skogar* har bedömningen gjorts att ytterligare 320 000 hektar skogsmark i landet bör skyddas som naturreservat fram till år 2010, räknat från 1998. För länet Västra Götalands del har bedömts att detta motsvarar drygt 18 000 ha. Skyddet av

skogarna i Långemossens naturreservat utgör ett led i arbetet med att uppnå detta miljömål. Genom att områdets våtmarker får ett starkt skydd bidrar reservatsbildningen också till att uppfylla *miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker*.

Vidare har Naturvårdsverket pekat på att kombinationen av orörd skog och myr gör området särskilt värdefullt.

Områdets storlek och orördhet tillsammans med det intressanta växt- och djurlivet utgör viktiga förutsättningar för områdets värde för *friluftslivet*. Dessutom har området särskilda pedagogiska värden genom de goda möjligheterna att studera naturskogens struktur och funktion. I Länsstyrelsens redovisning år 2003 till regeringen om tätortsnära naturområden av särskilt värde för friluftsliv och naturvård lyfts Långemossen fram som ett framtida utflyktsområde.

Åtgärder som kan hota områdets naturvärden är t.ex.

- avverkning och andra skogsbruksåtgärder såsom bortforsling av vindfällan, lågor och torrakor
- sönderkörning av fuktiga-blöta markområden
- dikning och andra former av dräneringar
- plockning och insamling av hotade växt- och djurarter
- framdragning av vägar, kraftledningar etc.

En viktig förutsättning för att värdena även på längre sikt ska kunna bevaras eller utvecklas är att skogen i huvudsak lämnas till fri utveckling mot naturskog med ökande andel gamla träd och död ved; syftet med reservatsbildningen skall nås genom att området bevaras väsentligen orört.

För att friluftslivets intressen ska kunna tillgodoses utan att naturvärdena påverkas negativt bör en lämplig stigslängd märkas ut och underhållas. Vidare bör lättillgänglig information om naturförhållandena framställas, t.ex. i anslutning till en naturstig i området.

Ärendets beredning

Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg hemställde i skrivelser till Länsstyrelsen den 13 november 1998 och den 9 februari 2000 om bildande av interimistiskt naturreservat, då området ansågs hotat av vägplaner och skogsavverkning. För att få ett förbättrat beslutsunderlag lät Länsstyrelsen under 1999 och 2000 utföra två naturinventeringar i området (Pro Natura resp. Naturcentrum). Sistnämnda år etablerades kontakt med ägaren till områdets naturskog angående eventuella naturskyddsåtgärder.

Den 18 juni 2002 genomfördes en exkursion i det planerade reservatet med representanter för Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Skogsvårdsstyrelsen, Lilla Edets kommun och Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg. Sedan Natur-

vårdsverket beslutat ställa medel till förfogande för eventuell reservatsbildning, inledde Länsstyrelsen år 2003 överläggningar med berörd markägare angående skydd för naturskogsområdet samt påbörjade arbetet med markvärdering och förhandling om ekonomisk ersättning. Under 2004 påbörjades motsvarande arbete för den del som utgörs av Långemossen-Kullemossen.

Ett förslag till beslut om att bilda naturreservat var under perioden 19 maj – 1 november 2004 på remiss hos markägare, myndigheter, föreningar m.fl. Under remisstiden hölls ett informationsmöte i Tunge bygdegård den 9 september 2004 och därefter ytterligare ett möte den 7 september 2005.

Remissförslaget fick ett blandat mottagande. Markägare med förhållandevis stor areal berörd mark var genomgående negativa. Lilla Edets kommun avstyrkte, medan exempelvis Skogsvårdsstyrelsen (numera Skogsstyrelsen) tillstyrkte. En lägesrapport tillställdes bl.a. samtliga markägare genom skrivelse den 21 februari 2006.

En särskild arbetsgrupp med markägare samt representanter för Lilla Edets kommun, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen, Västkuststiftelsen och jaktintresset har sammanträtt den 16 mars 2006 och den 21 september 2010 och lämnat en rad synpunkter på reservatsförslaget.

Med utgångspunkt i inkomna yttranden och synpunkter i övrigt har en översyn av förslaget gjorts i fråga om gränser, föreskrifter och skötselplan. Översynen har resulterat i revideringar vad gäller bestämmelserna om jakten, eventuell naturvårdsbränning, läge för parkeringsplats m.m.

Efter det att remissbehandlingen genomfördes har Naturvårdsverket förvärvat berörd mark inom tre fastigheter i reservatsområdet; härtill också markområden strax utanför reservatsområdet som avses komma till användning som ersättningsmark. Därutöver har ett flertal olika möjligheter att förvärva lämpliga fastigheter för markbyten prövats. En fastighet - Skövde 1:1 om 58 hektar - inköptes år 2004 av Naturvårdsverket för detta ändamål. Vidare förvärvade verket i juni 2008 arvsfondsfastigheten Lilla Boda 1:1, Stora Boda 1:6 om 145 hektar i syfte att möjliggöra ett markbyte med den brukningsenhet som huvuddelen (80%) av reservatets skogsmark är belägen inom.

Det reviderade förslaget till reservatsbildning remitterades den 19 oktober 2010 till berörda markägare, kommuner, myndigheter, föreningar m.fl. Yttrande har inkommit från kommunerna, en av markägarna, Svenska Kraftnät, Vattenfall Eldistribution AB och LRF Väst.

Lilla Edets kommun tillstyrker reservatsbildningen under förutsättning att överenskommelser mellan parterna är klara innan reservatet bildas. Vidare påpekas att till naturen väl anpassade stigar i samråd med berörda markägare bör anläggas med utgångspunkt i Ryrsjöleden.

Trollhättans Stad bedömer reservatsbildningen vara en lämplig åtgärd och anser det önskvärt att en informationsbroschyr om reservatet tas fram.

Ägaren till fastigheten Garn 11:1 framför synpunkter rörande ersättning och markbyte samt kräver att Naturvårdsverket iordningställer befintlig traktorväg öster om reservatet till skogsbilvägs standard. Vidare framförs att något samråd med förvaltaren ej bör krävas inför virkesuppläggning i reservatet.

Vattenfall och Svenska Kraftnät understryker det angelägna i att befintliga ledningar m.m. kan underhållas utan inskränkningar.

LRF Väst anser att motiveringen till förbud mot jakt på fågel är otillräcklig och yrkar att förslaget omarbetas så att Länsstyrelsen egen vägledning om jakt i naturreservat följs.

Med anledning av yttrandena från Vattenfall och Svenska Kraftnät har Länsstyrelsen kompletterat beslutet så att det tydligare framgår att underhåll av befintliga elledningar ej ska hindras. Kommunernas önskemål om broschyr respektive naturanpassade stigar bör kunna tillgodoses inom ramen för den kommande förvaltningen av reservatet. Frågor om upprustning av drivningsväg har tagits upp i pågående förhandlingar om ersättning och markbyten. Beträffande övriga frågor i inkomna yttranden se nedan under Länsstyrelsens bedömning.

Länsstyrelsens bedömning

Som framgår av ovanstående har Långemosseområdet betydande naturvärden knutna till skogs- och våtmarkerna. Enligt Länsstyrelsens bedömning föreligger ett stort allmänt intresse av att bevara dessa naturvärden. Eftersom värdena är av den karaktären att de lätt kan spolieras genom t.ex. skogsbruksåtgärder, bör ett lämpligt skydd övervägas. På grund av områdets relativt stora areal och det omfattande intrång som förbud mot skogsbruk innebär gör Länsstyrelsen bedömningen, att området bäst ges ett långsiktigt skydd genom att naturreservat inrättas. Därigenom ges möjligheter att utge ersättning för intrånget i pågående markanvändning. Skyddsformen innebär också ett starkt skydd mot påverkan från andra åtgärder såsom väg- och ledningsdragning samt bebyggelse.

Enligt 7 kap. 25 § MB skall vid beslut om bildande av naturreservat hänsyn tas till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses. Reservatsföreskrifterna har bl.a. anpassats för att tillgodose syftet att bevara skogsmiljön orörd, vilket innebär att ekonomiskt skogsbruk inte kommer att vara möjligt att bedriva. Vidare har föreskrifterna utformats för att bevara myrmarkerna orörda.

Efter omfattande diskussioner i bl.a. arbetsgruppen har bestämmelserna om jakt utformats så att jakten i området i huvudsak kan fortgå utan inskränkningar. Dock gäller tillståndsplikt för jakt på fågel. Bl.a. förekommer orre och tjäder, trots stark minskning i Västsverige, fortfarande i reservatsområdet och utgör där viktiga inslag i den skyddsvärda naturmiljön. Reservatsbesökarnas möjligheter att studera dessa naturskogsarter bidrar till de ovan beskrivna särskilda pedagogiska värden området besitter. I enlighet med markägares önskemål bör dock finnas möjligheter till framtida jakt även på fågel för det fall att stammarna av t.ex. skogsfågel skulle öka påtagligt. Länsstyrelsen anser detta uppfyllt genom att fågeljakt gjorts tillståndspliktig.

För att tillgodose synpunkter som inkommit vid bl.a. remissbehandlingarna har, som nämnts, förslaget reviderats något. 118 hektar produktiv skogsmark innefattas emellertid, varav huvuddelen tillhör en och samma brukningsenhet. Genom de större markförvärv Naturvårdsverket numera gjort bör det dock finnas goda möjligheter att kompensera med ersättningsmark.

Inför beslut om reservatsbildningen har berörda markägare under januari 2011 erhållit uppdaterade förslag till ersättning och markbyten. Länsstyrelsen anser det dock inte lämpligt att ytterligare fördröja reservatsbildningen till dess samtliga ersättningsärenden avslutats.

Vid en slutlig avvägning mellan enskilda och allmänna intressen finner Länsstyrelsen reservatsföreskrifter och reservatsgräns i det nu föreliggande, reviderade förslaget acceptabla.

Genom att naturreservat bildas kan hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken om en från allmän synpunkt lämplig markanvändning anses tillgodosedda. Då reservatsbildningen i huvudsak innefattar sedan länge orörda skogs- och våtmarker, och då brukade skogsbestånd i allt väsentligt lämnats utanför, får reservatsbildningen vidare anses förenlig med intentionerna i de berörda kommunernas översiktsplaner.

Upplysningar

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer när naturreservatet bildats att vara statens ansvar.

Intrångsersättning m.m.

Enligt 31 kap. 4 § miljöbalken har fastighetsägaren rätt till ersättning om mark tas i anspråk eller pågående markanvändning genom reservatsbildningen avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet.

Om någon överenskommelse om ersättning inte träffas, ankommer det på den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen att väcka talan hos Miljödömsstolen om detta. Enligt 31 kap. 13 § miljöbalken gäller att sådan talan skall väckas inom ett år från det att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, annars går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Ytterligare inskränkningar mm

Om det framgent visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får Länsstyrelsen enligt 7 kap. 5 § 3st. MB meddela särskilt beslut om detta.

Upphävande och dispens

Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § 1 st. MB upphäva meddelad föreskrift för reservatet eller upphäva reservatet i sin helhet. Finns det särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § 2 st. MB meddela dispens från gällande föreskrifter.

Beslut om upphävande eller dispens får enligt 7 kap. 7 § 4 st. MB meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning. Vidare gäller enligt 7 kap. 26 § MB att dispens från gällande föreskrift endast får meddelas om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Påföljder

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ MB kan medföra straffansvar.

Kungörelse

Detta beslut skall kungöras i ortstidning (TTELA; Göteborgsposten). Beslutet skall, vad gäller föreskrifterna för allmänheten, även kungöras i länets författningssamling.

Sakägare skall anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i tidningen.

Ikraftträdande

Föreskrifterna för allmänheten träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket; dessa föreskrifter gäller då omedelbart även om de överklagas. Övriga föreskrifter gäller från den dag beslutet vinner laga kraft.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet. Den som har rätt att överklaga skall göra det inom tre veckor från den dag vederbörande fått del av beslutet, se bilaga 6.

I detta ärende har länsöverdirektören Göran Bengtsson beslutat och naturvårdsintendenten Thorbjörn Schafferer varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Jonas Ledelius, rättsenheten, Peter Nordström, samhällsbyggnadsenheten, Henrik Zedig, kulturmiljöenheten, och Sven Swedberg, naturvårdsenheten, deltagit.

Göran Bengtsson

Thorbjörn Schafferer